

STENOGRAMA
ședinței Senatului din 1 februarie 2023

SUMAR

1.	Deschiderea sesiunii ordinare a Senatului.	2
2.	Aprobarea ordinii de zi și a programului de lucru.	2
3.	Informare privind conducerea grupurilor parlamentare.	3
4.	Alegerea membrilor Biroului permanent al Senatului (4 vicepreședinți, 4 secretari și 4 chestori).	3
5.	Dezbaterea și adoptarea Declarației Senatului României privind angajamentul de întărire a eforturilor legislative și a rolului său în vederea prevenirii și combaterii oricăror forme de instigare la ură sau a unor atitudini extremiste, antisemite sau de negare a Holocaustului, precum și pentru comemorarea victimelor Holocaustului.	6
6.	Aprobarea prelungirii la 60 de zile a termenului de dezbatere și adoptare a unor inițiative legislative.	25

S T E N O G R A M A
ședinței Senatului din 1 februarie 2023

Ședința a început la ora 12.02.

Lucrările ședinței au fost conduse de doamna Alina-Ștefania Gorghiu, vicepreședinte al Senatului, asistată de domnul Ion Mocioalcă și domnul Eugen Pîrvulescu, înlocuit de domnul Ion-Narcis Mircescu, secretari ai Senatului.

Doamna Alina-Ștefania Gorghiu:

Stimați colegi,

O să vă rog, fiind o ședință festivă, să încercăm să ne organizăm – semnături, mers în bancă –, să putem, în următoarele două minute, să începem ședința plenului. *(Discuții.)*

Doamnelor și domnilor,

Vă rog să îmi permiteți să deschidem această sesiune a Senatului României cu intonarea imnului național al României în interpretarea Corului mixt „Orfeu” al Centrului de Cultură și Artă „George Topîrceanu” din Curtea de Argeș.

(Corul „Orfeu” al Centrului de Cultură și Artă „George Topîrceanu” din Curtea de Argeș intonează imnul național al României. Aplauze.)

Vă mulțumesc tare mult tuturor celor din Corul „Orfeu” din Curtea de Argeș.

Pentru mine a fost o onoare să vă avem astăzi aici și sper ca Senatul să-și păstreze bunul obicei, să aducă o bucațică din cultura românească, din patrimoniul românesc în debutul fiecărei sesiuni.

Vă urez succes și un an bun!

*

Doamnelor și domnilor senatori,

Declar deschisă prima sesiune ordinară a Senatului din 2023 și ședința de plen a Senatului de astăzi, 1 februarie 2023.

Vă anunț că, din totalul de 136 de senatori, până în acest moment și-au înregistrat prezența la lucrări un număr de 76 de colegi.

Voi conduce această ședință a Senatului împreună cu colegii noștri, domnul senator Ion Mocioalcă și domnul senator Eugen Pîrvulescu, ca secretari ai Senatului României.

Ordinea de zi v-a fost distribuită pentru ședința de plen de astăzi.

Dacă nu sunt comentarii, voi supune votului dumneavoastră ordinea de zi.

Vă rog să vă introduceți cartelele în consolă ca să dăm acest vot pe ședința de astăzi.

Rog, vot.

Mulțumesc.

Cu 70 de voturi pentru, o abținere, ordinea de zi a fost adoptată.

Doamna senator Raluca Ioan, semnaleză că nu are cartelă, domnul Ivan, de asemenea, nu are cartelă, nici dumneavoastră nu aveți cartelă... trei avem fără cartelă.

Trei voturi „pentru”, suplimentar, la ordinea de zi, deci avem 73 de voturi pentru ordinea de zi și a fost aprobată.

De asemenea, vă supun atenției programul de lucru stabilit de Biroul permanent al Senatului împreună cu Comitetul liderilor: plen cu deschiderea sesiunii ordinare, cu o pauză a Biroului permanent nou ales, după care lucrări în plenul Senatului.

Dacă avem intervenții pe programul propus.

Dacă nu sunt intervenții, supun votului dumneavoastră acest program.

Rog, vot.

94 de voturi pentru, două împotriva.

Programul a fost aprobat.

*

Stimați colegi,

Voi ruga liderii grupurilor parlamentare să vină la microfonul central pentru a anunța componența numerică a grupului parlamentar, precum și conducerea grupurilor, conform Regulamentului, art.17 și art.18.

Îl invit pe domnul senator Radu Oprea, care conduce Grupul PSD, să ia cuvântul să ne facă această informare.

Domnul Ștefan-Radu Oprea:

Mulțumesc, doamnă președinte.

Grupul parlamentar al senatorilor Partidului Social Democrat are 48 de senatori.

Va fi cu aceeași conducere din sesiunea trecută: vicelideri – domnul Bodog, domnul Deneș, domnul Mazilu, doamna Sbîrnea, secretar – doamna Mirea și, cu bunăvoința colegilor, voi continua activitatea ca lider al grupului senatorilor.

Mulțumesc. (*Discuții.*)

Doamna Alina-Ștefania Gorghiu:

Mulțumesc.

Domnul Ștefan-Radu Oprea:

Pentru Biroul permanent, propunerile Partidului Social Democrat rămân aceleași ca în sesiunea trecută: vicepreședinți – domnul Paul Stănescu, domnul Robert Cazanciuc, secretar – domnul Ion Mocioalcă, chestori – doamna Stocheci Cristina și domnul Dunca Marius.

Mulțumesc.

Doamna Alina-Ștefania Gorghiu:

Mulțumesc frumos pentru informarea completă.

Rog liderul PNL, domnul Daniel Fenechiu, să faceți aceste informări plenului.

Domnul Cătălin-Daniel Fenechiu:

Mulțumesc, doamna președintă.

Grupul Partidului Național Liberal – 39 de senatori.

Propunerile noastre sunt: vicepreședinte – Alina-Ștefania Gorghiu, cu exercitarea în continuare a atribuțiilor președintelui, al doilea vicepreședinte – Sorin Mihai Cîmpeanu, postul al treilea din Biroul permanent, respectiv cel de secretar, este pentru doamna Roberta-Alma Anastase.

Lider de grup, în continuare, Daniel Fenechiu.

Ne menținem structura conducerii grupului parlamentar, cu singura precizare că va deveni vicelider și domnul Pîrvulescu.

Mulțumesc frumos.

Doamna Alina-Ștefania Gorghiu:

Mulțumesc.

Îl invit la cuvânt pe liderul Grupului USR, domnul senator Radu-Mihai Mihail.

Domnul Radu-Mihai Mihail:

Mulțumesc, doamna președintă.

Grupul senatorilor USR conține 22 de senatori.

Lider de grup – subsemnatul, vicelideri, nicio schimbare – domnul senator Cernic, Trifan, Oprinoiu și Pălărie, secretarul grupului este domnul senator Vicol.

Iar pentru Biroul permanent vom supune candidaturi așa cum s-a decis în Comitetul liderilor: pentru funcția de secretar – domnul Mircescu și pentru funcția de chestor – domnul senator Vlad, cu mențiunea că am solicitat să se respecte regulamentul și cutuma și să avem un post de vicepreședinte al Senatului. Suntem într-o situație anormală, dar sper că se va rezolva cât de curând.

Mulțumesc.

Doamna Alina-Ștefania Gorghiu:

Mulțumesc pentru informare.

Are cuvântul liderul Grupului parlamentar AUR.

Îl invit pe domnul Târziu la microfon.

Domnul Claudiu-Richard Târziu:

Grupul parlamentar AUR are 12 membri.

Conducerea rămâne aceeași: eu – lider, vicelideri – domnii Ionuț Neagu și Sorin Lavric, precum și doamna Rodica Boancă, secretar al grupului este domnul Valentin Cioromelea.

Iar pentru funcția de secretar al Senatului, propunerea noastră este domnul Sorin Lavric.

Vă mulțumesc.

Doamna Alina-Ștefania Gorghiu:

Vă mulțumesc.

Din partea Grupului UDMR, liderul Grupului UDMR este invitat la microfonul central.

Domnul Turos Lóránd:

Vă mulțumesc, doamna președinte.

Grupul senatorilor UDMR are în continuare 9 membri.

Conducerea grupului rămâne neschimbată: secretar – domnul senator Császár Károly, vicelider – domnul Fejér László-Ódón, lider – Turos Lóránd.

Propunerea noastră în Biroul permanent este: pentru funcția de chestor – domnul senator László Attila.

Vă mulțumesc.

Doamna Alina-Ștefania Gorghiu:

Vă mulțumesc, domnule Turos, pentru informare.

Vă mulțumesc tuturor liderilor pentru precizările făcute conform regulamentului Senatului.

Pentru celeritatea desfășurării lucrărilor și în conformitate cu prevederile regulamentare, o să vă propun, ca procedură de vot, vot secret electronic pentru lista candidaților, așa cum ați propus-o fiecare dintre dumneavoastră.

Există vreo intervenție cu privire la această procedură pe care v-o fac?

Dacă nu, vă supun votului dumneavoastră procedura de vot.

Rog, vot.

Cu 101 voturi pentru, două împotriva, nicio abținere, ați fost de acord cu această procedură de vot.

Înainte de a trece la exprimarea votului pe listă prin vot secret, așa cum ați agreat, dați-mi voie să vă citesc, potrivit regulamentului, lista Biroului permanent propusă de liderii grupurilor parlamentare:

- vicepreședinte, cu atribuții de președinte, Gorghiu Alina-Ștefania, PNL;
- vicepreședinte Cazanciuc Robert-Marius, PSD;
- vicepreședinte Stănescu Paul, PSD;
- vicepreședinte Cîmpeanu Sorin Mihai, PNL;
- secretar Mocioalcă Ion, PSD;
- secretar Anastase Roberta-Alma, PNL;
- secretar Mircescu Ion-Narcis, USR;

- secretar Lavric Sorin, AUR;
- chestor Dunca Marius-Alexandru, PSD;
- chestor Stocheci Cristina-Mariana, PSD;
- chestor Vlad Sergiu Cosmin, USR;
- chestor László Attila, UDMR.

Acestea fiind zise, supun votului dumneavoastră lista candidaților propuși pentru funcțiile din Biroul permanent al Senatului.

Vă rog să votați.

Cu 103 voturi pentru, un vot împotrivă, o abținere, propunerea pentru Biroul permanent a fost votată.

Urmează, așa cum știți, regulamentar, o scurtă ședință a Biroului permanent.

O să vă rog să rămâneți 30 de secunde în sală, ne vom retrage lateral, formal, pentru a întruni noul Birou permanent al Senatului.

Suspendăm ședința un minut.

PAUZĂ

Doamna Alina-Ștefania Gorghiu:

Stimați colegi,

Reluăm lucrările cu o informare importantă pe care vreau să v-o fac.

Biroul permanent tocmai votat de dumneavoastră a decis că ședințele de plen se vor desfășura în format fizic în această sesiune. Asta înseamnă prezența fiecărui senator... (*Aplauze.*) și fac un apel la dumneavoastră pentru a respecta această decizie.

În condiții de eficiență maximă a activității senatoriale, ședințele de comisii vor fi în continuare în format hibrid.

*

Vă rog să-mi permiteți ca următorul punct pe ordinea de zi să-l... să-i dau drumul următorului punct.

Vorbim despre o Declarație a Senatului României privind angajamentul de întărire a eforturilor legislative și a rolului său în vederea prevenirii și combaterii oricăror forme de instigare la ură sau a unor atitudini extremiste, antisemite sau de negare a Holocaustului, precum și pentru comemorarea victimelor Holocaustului.

Este un moment special pentru noi toți, mai ales că este prima ședință din această sesiune, pentru a marca Ziua Internațională de Comemorare a Victimelor Holocaustului prin adoptarea acestei declarații a Senatului. Este o declarație importantă în acest context în care trăim și va fi în prezența unui om care este deja patrimoniu pentru România, unul din puținii supraviețuitori ai lagărelor de concentrare naziste.

Îl avem în fața noastră pe domnul Octavian Fulop. Domnia-sa va avea o intervenție în fața plenului, fiind, așa cum spuneam, unul din cei 11 supraviețuitori ai acestui moment absolut cutremurător pentru istoria României.

Vă rog să îi permiteți, să îi permitem inițiatorului acestui demers, doamna președintă Anca Dragu, să ne prezinte textul declarației.

De la microfonul central, doamna președintă.

Vă rog.

Doamna Anca Dana Dragu:

Vă mulțumesc, doamna președintă.

Stimați colegi,

Dragi invitați,

„Declarația Senatului României

privind angajamentul de întărire a eforturilor legislative și a rolului său în vederea prevenirii și combaterii oricăror forme de instigare la ură sau a unor atitudini extremiste, antisemite sau de negare a Holocaustului, precum și pentru comemorarea victimelor Holocaustului

Pornind de la principiul fondator al Cartei Națiunilor Unite «pentru a salva generațiile viitoare de flagelul războiului», mărturie a legăturii de neșters dintre Națiunile Unite și tragedia unică a celui de-Al Doilea Război Mondial, și preambulul Declarației Universale a Drepturilor Omului, care afirmă că nesocotirea și disprețul față de drepturile omului au avut ca rezultat acte barbare care au revoltat conștiința omenirii,

Reafirmând Declarația Universală a Drepturilor Omului, care proclamă că oricine are dreptul la toate drepturile și libertățile prevăzute în aceasta, fără distincție de orice fel, cum ar fi rasă, religie sau alt statut,

Reamintind și subliniind articolul 3 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, care prevede că orice persoană are dreptul la viață, libertate și securitate personală, și articolul 18 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, care statuează că toată lumea are dreptul la libertate de gândire, conștiință și religie,

Reamintind Convenția pentru prevenirea și pedepsirea infracțiunii de genocid, care a fost adoptată pentru a evita repetarea genocidelor, precum și cele comise de regimul nazist,

Pornind și respectând angajamentele României la nivel internațional în materie de drepturile și libertățile umane, ca fundație sine qua non a umanității și întregului sistem de organizare și funcționare a societății umane,

Pornind și subliniind rolul cheie al Senatului României la nivelul statului român și în apărarea și promovarea drepturilor și libertăților umane,

Reafirmând că Holocaustul, care a avut ca rezultatuciderea a o treime din populația poporului evreu, împreună cu nenumărați membri ai altor minorități, va fi pentru totdeauna un avertisment pentru toți oamenii cu privire la pericolele urii, bigotismului, rasismului și prejudecăților,

Onorând curajul, dedicarea, dăruirea și sacrificiul tuturor celor care au luptat împotriva Holocaustului și au susținut, indiferent de preț, victimele acestuia,

Senatul României, reunit în ședința de plen din data de 1 februarie 2023,

Reiterează că înțelege pe deplin rolul și responsabilitățile ce îi revin față de tratarea la adevărata importanță și consecință a Holocaustului și față de victimele sale și memoria lor, precum și în orice act de prevenire și combatere drastică a oricăror urme sau tendințe de repetare a Holocaustului,

Consideră că lecția odioasă a Holocaustului reprezintă și trebuie să reprezinte pentru întreaga lume o responsabilitate în plus de a contribui în mod continuu la monitorizarea, prevenirea și combaterea oricăror încălcări ale drepturilor și libertăților umane, oricăror acte de antisemitism la nivel verbal sau fizic atât în mediul offline, cât și în mediul online,

Subliniază necesitatea implicării tuturor instituțiilor statului român și a tuturor cetățenilor în toate domeniile de activitate și de viață privind respectarea și promovarea drepturilor și libertăților omului,

Reafirmă fără drept de apel valorile și principiile umane și ale umanității, importanța statului democratic și de drept și a apărării sale,

Exprimă, în acest context, dorința și voința clară a respectării responsabilităților sale și de întărire a tuturor demersurilor în materie de condamnare a Holocaustului sau oricăror fapte de nerespectare, desconsiderare sau de atentat la adresa drepturilor și libertăților umane și în materie de protejare a tuturor indivizilor, indiferent de rasă, religie, etnie, vârstă, sex și a comunităților expuse la acestea,

Reamintește că statul român înțelege responsabilitățile ce îi revin în ceea ce privește comemorarea și cinstirea victimelor Holocaustului și a celor care au luptat împotriva lui, fapt dovedit anul trecut prin adoptarea unei legi care prevede: începând cu anul școlar 2023 – 2024, disciplina „Istoria Evreilor. Holocaustul” va fi cuprinsă în planurile-cadru ale învățământului liceal, iar în anul 2019 a fost adoptată Legea nr.174/2019 privind înființarea Muzeului Național de Istorie a Evreilor și al Holocaustului din România,

Reamintind rolul esențial din ce în ce mai crescut al respectării și promovării drepturilor și libertăților omului în contextul sanitar și geopolitic al ultimilor 3 ani, în care întreaga omenire s-a confruntat cu efectele și consecințele pandemiei COVID-19 și ale invadării Ucrainei de Rusia,

Declară că, astăzi, în prezența supraviețuitorilor, stăm împreună pentru a ne aminti și a reafirma importanța combaterii și prevenirii oricăror manifestări care aduc prejudicii sau anulează drepturile și libertățile umane,

Se angajează de a modifica Regulamentul de conduită al parlamentarului în sensul de a introduce sancțiuni în ceea ce privește discursul instigator la ură sau a unor atitudini extremiste, antisemite sau de negare a Holocaustului,

Se angajează cu fermitate la întărirea eforturilor legislative pentru comemorarea și cinstirea victimelor Holocaustului și ale încălcărilor drepturilor și libertăților umane și de condamnare drastică a Holocaustului și a oricăror acte similare,

Se angajează cu fermitate la modificările și îmbunătățirile legislative necesare acoperirii lacunelor în materie de drepturile și libertățile omului,

Declară că, potrivit rolului și atributelor sale în statul român, se angajează ca nicio generație prezentă și viitoare a României să nu mai fie victima actelor de trădare și desconsiderare a ființei umane,

Omagiază victimele Holocaustului din România și de pretutindeni și invită la un moment de reculegere,

Propune inițierea Pactului național de neuitare a Holocaustului și a victimelor sale și de prevenire a oricăror tendințe și acte de încălcare a drepturilor și libertăților omului,

Declarăm că apărarea și garantarea drepturilor omului nu reprezintă o opțiune. Ele sunt și trebuie să fie originea și baza tuturor acțiunilor și deciziilor noastre. Să le tratăm, atunci, ca atare. Pentru că pacea, siguranța, umanitatea, prezentul și viitorul democrației în lume au un singur răspuns și o singură soluție: drepturile și libertățile omului ridicate la rang de formă firească de a fi! Nu uităm. Nu repetăm!”

Mulțumesc. (*Aplauze.*)

Doamna Alina-Ștefania Gorghiu:

Vă mulțumesc, doamna președintă, pentru enunțarea declarației de la microfonul Senatului.

Vreau să vă spun că e un moment realmente important pentru Senatul României și mă bucur că la balcoanele Senatului se află, la invitația UR, clasa a XII-a a Liceului Româno-Finlandez și, de asemenea, mă bucur că membrii corului care ne-a încântat mai devreme, „Orfeu”, din Curtea de Argeș, au rămas... membrii aceștia au rămas la balcoane să audieze intervenția următoare, pe care eu o voi recomanda foarte multora și pe viitor.

Vreau să vă spun însă că, procedural, potrivit celor convenite în ședința Biroului permanent și de către colegii noștri din Comitetul liderilor, reprezentanții grupurilor parlamentare vor avea o singură intervenție de grup, care va avea maximum 5 minute, invitatului nostru fiindu-i alocate 10 minute pentru intervenție.

Îl voi invita, cu acordul dumneavoastră, la microfonul central pe domnul Octavian Fulop, supraviețuitor al Holocaustului.

Vorbiți de acolo.

Microfonul 7 o să vă rog să-l deschideți.

Avem onoarea să vă ascultăm, domnule Fulop.

Domnul Octavian Fulop – supraviețuitor al Holocaustului:

În primul rând, mulțumesc pentru invitația făcută ca să pot vorbi despre un trecut urât în istoria... cunoscut în istoria omenirii – Holocaustul.

Numele meu a fost prezentat, Octavian Fulop.

Înainte să vă vorbesc mai departe, aș dori să mulțumesc și doamnei Anca Dragu, care a facilitat această întâlnire în cel mai înalt forum al aleșilor poporului nostru, Senatul României.

Sunt din localitatea Miercurea Nirajului de origine, aproape de orașul Târgu Mureș, poate că unii dintre dumneavoastră au trecut pe acolo. O localitate frumoasă, de care mă leagă amintirile cele mai frumoase și cele mai nefrumoase ale copilăriei mele.

Am fost singurul copil la părinți. La vârsta de 13 ani, la vârsta de 13 ani și jumătate am fost deportat în lagărul de la Auschwitz-Birkenau, lagăr cunoscut ca „lagărul morții”. Astăzi, în România, mai suntem 12 supraviețuitori ai acestui lagăr, dintre care unul este subsemnatul, singurul din municipiul București care mai trăiește.

Ca să intru acum, în câteva cuvinte, la anumite momente... Mă scuzați că voi enunța câteva momente, nu... timpul nu permite, timpul acordat, ca să intru în toate detaliile, deci voi enunța anumite probleme. Mie-mi face... mi-a făcut și-mi face o plăcere deosebită să port dialog. Dacă cineva va avea anumite întrebări, sigur că voi răspunde cu plăcere. Poate că, dacă nu vom reuși aici, la o altă întâlnire.

Cum am spus, am fost deportat la 13 ani și jumătate. În mod concret, după Dictatul de la Viena, în 1940, luna septembrie, creșterea antisemitismului s-a întetit – eu mă refer în zona mea, Transilvania de Nord – atât prin mass-media, cât și prin autoritățile locale. Anexarea Transilvaniei de Nord la Ungaria horthystă a făcut ca situația noastră, în general, a evreilor, despre asta vorbesc eu, nu vorbesc de altă etnie, s-a înrăutățit foarte mult.

Situația se culminează în '40, decembrie... mă scuzați, în '44, când Ungaria este ocupată de trupele germane, Ungaria horthystă mă refer. Din acest moment, evenimentele se succed foarte rapid: o stea galbenă – purtare, obligatoriu zece centimetri, confiscarea averilor evreiești și trec până la violența fizică. Adică, oamenii sunt chemați la jandarmeria locală se declară averile – se depune mai înainte – și, mă rog, supuși la cele mai crunte bestialități cei care erau considerați că nu au depus toate bunurile. Mă refer: bani, bijuterii, tablouri etcetera, sigur, obiecte care puteau să fie ascunse.

În luna aprilie, cam pe sfârșitul lunii, într-o dimineață ne trezim cu jandarmeria locală să luăm bunurile ce putem, strâns la școală. Ne-a ținut acolo câteva zile, 3-4 zile, sub pază, estimativ – unele chestiuni, sigur și mie mi-este foarte greu, că au trecut aproape 80 de ani de atunci, acum am 92 de ani, împliniți în luna octombrie... (*Aplauze.*)

Mulțumesc, mulțumesc.

Și de acolo, după câteva zile, drumul spre ghetoul din Târgu Mureș, care era Fabrica de cărămidă, pe strada Koronkai, unde ne-a cazat. Am fost cazat, că tata s-a ocupat, în cuptorul de ars cărămidă. Alții, afară, în niște corturi improvizate, fiecare unde a apucat. Acolo găsesc toată familia din partea mamei, din Târgu Mureș, și a tatei, care era originar tot aproape de Târgu Mureș, din Bandul de Câmpie – cei din zonă cunosc foarte bine localitățile. Nu descriu mizeria din ghetou, lipsă de igienă, problema... maltratările tot continuau, tot de a jefui dacă au mai rămas asupra noastră eventual sau nedeclarat anumite bunuri.

După circa trei săptămâni, din acest ghetou al mizeriei pe care nu pot... mi-e greu să descriu, am fost dus la Gara din Târgu Mureș. Sigur, pe jos – și Miercurea Nirajului, în căruță, până la ghetou și de la ghetou la Gara din Târgu Mureș pe jos... oameni bătrâni. Primul transport, îmbarcați în vagoane de vite, 75-80 de persoane, fiecare primind – nu mai descriu amănunte, cei care au citit anumită literatură de lagăr știu foarte bine – câte două găleți, una pentru apă și alta pentru nevoi fiziologice. Acolo eram cu bunici, cumnați, verișori și cu părinții. Și... drumul spre Auschwitz.

Niciun moment, vreau să vă spun, niciun moment nu credeam că vom fi scoși din țară. Credeam, naiv, că vom fi duși la muncă între Tisa și Dunăre, pe pusta maghiară.

Trenul înainta, am ajuns la Košice, ultimul drum, unde a mai deschis vagoanele, a mai încercat să ne jefuiască dacă avem asupra noastră ceva valori, bani, bijuterii, ceasuri – sigur că n-am mai avut nimic. Am fost preluat de armata germană, de armata germană. Din acel moment, am pierdut orice identitate.

După câteva... 2-3 zile de drum, la 29 mai, în zorii zilei, am ajuns în iadul pe pământ, la Birkenau. E greu de descris acest moment, înconjurat de trupe SS cu câini, așa-zis Comando Canada îi spunea – dacă vreți, pot să spun mai târziu de ce zicea Canada Comando –, din bărbați în haine vărgate, în câteva minute ne-a golit din tren. Pe cei care nu puteau să coboare îi aruncau de pe rampă: bărbați într-o parte, femeii într-o parte. Eu am rămas cu tata. Arăta: unii la stânga, alții la dreapta. Am văzut că stânga se duc cei slab fizic, cu dizabilități, bătrâni, bărbați. Pe mama deja n-am avut timp nici să o sărut sau rămas bun de la bunica. În câteva minute totul a mers în zăpăceala aceea în zorii zilei. Eu am rămas cu tata, bun de muncă – în ghilimele –, am trecut și... stânga-dreapta. Habar n-am nici acum că mi-a arătat stânga sau dreapta. M-am luat după tatăl meu și am fost selectați, cum am spus, pentru muncă.

Bun. Imediat, la dezinfecție... de la distanță am mai văzut pe mama – de atunci eu n-am mai văzut-o –, cu bunica, verișorul cu mama lui, verișoara. Și am ajuns la dezinfecție. Ne-a dus. Acolo, umilire totală acum: ne-a luat totul, ne-a lăsat cureaua și încălțăminte, dacă era bună. Dacă nu era bună, primeai saboți de lemn. Dacă era bună – pardon –, o lua. Mă scuzați, mă mai încurc uneori în explicații,

dar revin. Și ne-a dus în așa-zis Zigeunerlager. Mă scuzați de exprimare, dar așa ziceau, Zigeunerlager, în limba germană.

După, a doua zi, adică seara, făcea... (*Neinteligibil.*) un apel, adică dacă nu lipsește ceva din lagăr, așa-zis apel la un platou. Acolo, fiindcă nu aveam 16 ani, care era considerat bun, bun de muncă și să ai cel puțin 16 ani, a cerut ca cei care nu avem 16 ani să ieșim afară. Sigur, n-am ieșit. Pe urmă am ieșit, că ne-a amenințat că au ei acte și așa mai departe, adică autoritățile germane. Am ieșit la grupul de sub 16 ani, deci în acest moment am fost despărțit și de tata. Ultimele cuvinte cu tatăl meu astea au fost: „Dacă supraviețuim, să spunem oamenilor ce s-a întâmplat. Dacă numai unul supraviețuiește, acela să povestească.” Tatăl meu, să explic, n-a supraviețuit. Și acest lucru fac, despre care voi vorbi mai târziu, acest legământ. Din acest moment am rămas singur pe lume, într-un mediu ostil, dușmănos, urât, de nedescris, care nu poate fi descris, nu poate fi.

Nici pe tatăl meu, din acest moment, nu l-am mai văzut. Pe mine m-a dus într-un lagăr vecin – adică în Birkenau erau mai multe lagăre, vreo cinci –, în lagărul vecin, așa-zis D, un lagăr vecin cu Zigeunerlager, și aici, stimați auditori, copil de 13 ani, a trebuit să iau soarta în mână să supraviețuiesc. Am avut două probleme, așa copil cum eram: credința în Dumnezeu, și mă rugam, cu chintesența religiei noastre, de zeci, de sute de ori pe zi – așa, seamănă puțin cu „Tatăl nostru” la creștini –, și credința, voința că eu va trebui să supraviețuiesc. Și aveam credința că într-o zi aceste garduri trebuie să dărâme poarta și, așa cum Dumnezeu ne-a scos din robia Egiptului, ne va salva și de aici.

Aici am trecut toate ororile posibile, la Birkenau. Însă precizez de ce. Eu am avut neșansa să fiu slăbuț – eu n-aveam încă 16 ani, nu eram nici așa de voinic –, să cunosc toate ororile, timp de opt luni, de aia vorbesc. Eu am mai fost în încă... în total, patru lagăre: Birkenau-Auschwitz, Mauthausen – lagăr... unul din cele mai grele în Austria –, Melk și Gunskirchen, unde am fost eliberat, despre care voi vorbi, de eliberare. Am fost martor la exterminarea romilor, toate ororile care au fost acolo.

Personal, am trecut prin toate selecțiile lui Mengele. Toate! Am avut, cum se zice, divinitatea ajutătoare, ca ajutor, de am supraviețuit acestor selecții. Voi vorbi, în două cuvinte, numai de una, recunoscută, așa, mai din literatură de lagăr, pe care a făcut-o pe terenul de sport personal Mengele, că el era cu selecțiile. A luat o șipcă de lemn – era și teren de sport la Birkenau, la lagăr; cei care l-au vizitat cred că au văzut –, a luat un adolescent mai înalt ca mine și a bătut... să bată în cui șipca pe teren și acolo trebuia să trecem sub asta. Cel care nu ajungea era bun selectat, nu mai conta. Fiecare selecție, așa descrie, e o poveste întreagă, că nu mergea chiar așa.

Aici am fost selectat, închis în baracă, hai să spun. Am ieșit, m-a prins, da, și... deja a fost alarmă de lagăr. A mai fost să fie două minute, cred, două minute. Dacă în acele două minute eu nu supraviețuiam, nu reușeam să ies din baracă, într-o învălmășeală, astăzi n-aș mai fi fost aici. Sigur, am

ieșit, am fugit la o baracă vecină, niște polonezi m-au ascuns și așa am supraviețuit. Dar e o poveste întreagă, că nu chiar așa a mers totul: învălmășeala, ieșirea mea deasupra, când m-a prins, am sărit de pe baracă și așa mai departe.

Deci voiam să spun, aici am stat, la Birkenau, 240 de zile. 240 de zile, la umbra crematoriilor și a camerelor de gazare. În fiecare zi puteam să fiu ucis nu o dată, de mai multe ori. De mai multe ori. Chiar dacă am pierdut, am supraviețuit eu, colegii mei cei mai apropiați, cu care făceam parte din grupă, că fără să aparții unui grup nu puteai să supraviețuiești acolo. Am pierdut pe ăștia, am pierdut. Și fiecare, cum a fost pierdut și cum... e o descriere întreagă.

Aici am aflat – prima cea mai mare lovitură pentru mine – că mama mea a fost selectată, că una din marile selecții, înaintea mării sărbători a evreilor, Yom Kippur, în lagărul C... Vă dați seama ce am simțit eu și, vă las pentru dumneavoastră ca reflecție, ce a simțit și dânsa, care știa pentru ce a fost selectată: nu pentru muncă, să fie dusă în Germania, ci pentru camere de gazare.

Am uitat să vă spun dumneavoastră – și revin la o paranteză, că e foarte important – că cei care au fost trimiși la stânga la prima selecție a furcilor caudine ale lui Mengele sau alți ofițeri SS, pe care a făcut-o pe peron la sosire, după două ore – după două ore! – erau gazați și mergeau spre libertate – în ghilimele – prin cuptoarele crematoriilor și coșul de ieșire, că acolo... a spus că singura noastră ieșire ăla e, coșul. Coșul.

Și aici am stat în condițiile astea la Auschwitz. Menționez la Birkenau – la Birkenau moartea era la fiecare moment, la îndemână: conducerea lagărului, selecțiile, foamea – despre care n-am vorbit –, foamea, biciul și – ultima, dar nu de aruncat – sârma ghimpată încărcată cu curent electric, unde mureau zilnic, zilnic, zilnic câțiva, care își puneau capăt vieții, că nu rezistau. Aici am stat până la – (*Neinteligibil.*) ... vorbește foarte mult – evacuarea lagărului, în urma înaintării armatei sovietice. Deja auzeam tunurile. Noi știam că lagărul va fi eliberat, dar nu știam dacă noi vom fi liberi, nu vom fi executați. Eu am plecat cu ultimul transport, în așa-zisul „marș al morții” despre care vorbesc.

Vreau să precizez – că am auzit mai multe cuvântări, intervenții, în diferite ocazii –, Auschwitzul n-a însemnat și libertate. Eu abia la 4 mai am fost eliberat, de armata americană, despre care voi vorbi imediat. Auschwitzul, la care am reușit să mergem, a fost evacuat. Ția pe care-i arată mereu la... tatuajele și cu copiii, diferite filme, ăștia au fost – nu am intrat în amănunte – în experimentele lui Mengele: gemenii și alte categorii care au fost acolo. Deci... și am fost la marșul morții. Marșul morții a fost de la Auschwitz la o gară, la o anumită gară fiecare, că am avut alte direcții, depinde unde am fost duși. Vreau să spun că acest marș al morții, eu... din tot grupul meu de 8 de la Târgu-Mureș, am mai rămas 4 copii: eu – ăsta era grupul în care eram eu –, unul de la Budapesta și doi din Slovacia, Cehia. Și am făcut acest marș al morții pe Câmpia Poloneză, ultimul transport, într-un ger cumplit. Nu mai rețin gara în care am ajuns. Majoritatea celor care erau în coloană erau îmbrăcați foarte slab, haine vărgate, unii

nici încălțăminte, picioarele înfășurate în cârpe și acolo ne-a îmbarcat. Din datele pe care le am – eu n-am putut să număr, dar mai citesc și eu datele –, zeci de mii acolo au pierit, în acest drum al morții. La gara respectivă am fost bărbați numai, încărcăți în vagoane, deschise acum, nu de vită, deschise în acel ger.

Și după călătorie, vreo două zile, am ajuns la Mauthausen, lagăr foarte greu, la 25 ianuarie. Am date de la Crucea Roșie Internațională ale acestor momente, de unde am obținut anumite documente după căderea Zidului Berlinului. Acolo am stat vreo patru zile. N-am intrat în cariera de piatră, despre care vorbeam, unul din cele mai grele lagăre.

La 29 mai am fost la Melk, un lagăr de filială al Mauthausenului. În acest lagăr filială, noroc – în ghilimele: conducerea lagărului nu mai era SS, partea germană, ci Wehrmacht, iar dincolo conducerea lagărului – interior, vorbesc – era un franc-tireur francez, al deținuților, și un austriac care s-a opus încorporării Austriei în Germania, înainte de... a fost împotriva Anschlussului, cum se mai zice. Și am stat aici vreo trei luni. Norocul: aici lucrai – norocul meu, în ghilimele –, aici lucrai într-o fabrică subterană de rulmenți, construiai, sub un munte. Pe noi, copiii... era și un grup de polonezi neevrei, apărut acolo pe drum, de la Auschwitz, nu erau cu noi la Birkenau, câțiva cehi și ne-au băgat la bucătărie, să spălăm zilnic. Acolo curățam, spălăm, dar nu unde face mâncarea... partea pregătitoare. Am stat vreo trei luni.

Tot în urma înaintării armatei sovietice, lagărul este golit, înapoi la Mauthausen. Dar la Mauthausen deja acum erau păduchi, tifos. Tifos! Dumnezeu m-a ajutat, nu m-am îmbolnăvit. Și de la Mauthausen iarăși, când... sovieticii când sparg și ocupă frontul și ocupă Viena, ne-a retras la Gunskirchen, dar de Wehrmacht, nu de SS. Aici era un haos total. Nu mai era apel, nu mai era nimic, nimic, nimic. Nimic! Fiecare ne descurcam cum puteam, și cu mâncare, și cu tot. Adică furam, unde poate și ce poate. Patru copii. Ei, aici am stat – noroc că n-am stat mult – vreo 10 zile, că a fost eliberarea. Și aici am fost... într-o seară auzim niște – au fost numai niște puncte, am pus dumneavoastră –, am auzit niște împușcături: armata americană. Și dimineață, în zorii zilei, în data de 5, am ieșit, am părăsit lagărul: eu, colegul ăla de la Budapesta și cei doi din Slovacia.

Nu pot să vă descriu dumneavoastră! Patru copii, fără documente, fără nimic – că acolo singura mea preocupare la Gunskirchen a fost despăducherea, asta, nu descriu toate condițiile ce au fost acolo –, deci am ieșit din lagăr patru copii, fără acte, fără nimic. Acum aveam 14 ani și jumătate, eram matur, desigur – în ghilimele –, drumul plin de prizonieri, fiecare cum e, și am luat un drum unde mergea lumea, spre Wels. Armata americană, sigur că da, arunca cu ciocolată și țigări, așa... infanteria, că infanteria era în mașini, nu era infanterie – cum să spun? – pedestră.

Și am ajuns la Wels. Acolo am întâlnit – nu mai intru în amănunte – și prizonieri români, apropiați au fost, că știau și ei de unde sunt, din „Horea, Cloșca și Crișan”, „Tudor Vladimirescu”, care au luptat și au căzut prizonieri. S-au eliberat. În orice caz, ca să închei aici, nu mai descriu mai mult, am fost

internat în sanatoriu de armata americană. Aveam 32 de kilograme – pe documentele care sunt –, dar nu pot să descriu! Eram liber! Dumnezeu m-a ajutat să nu mă îmbolnăvesc, să supraviețuiesc. Dar, sigur, eu nu mi-am propus să vorbesc acum după ieșirea din sanatoriu ce am făcut, cum am ajuns înapoi în țară – că n-a fost nici asta simplu, că nu erau mijloace ca acum, să aibă cineva grijă de tine –, cum am ajuns la Viena, Berlin... pardon, Budapesta, trecea granițele române. Și astăzi sunt supraviețuitor și realizat.

Aș dori, în concluzie, să spun câteva cuvinte. Deci Holocaustul a existat, am simțit pe pielea mea. Pe pielea mea! Din întreaga mea familie, formată din zeci de persoane, m-am întors singur și m-am realizat. Datorită acestui lucru, personal vorbesc, nu pot admite și nu voi admite niciodată negarea sau minimalizarea acestui flagel al istoriei, unic în istoria cunoscută a omenirii. Auschwitzul... din păcate, nimeni acolo n-are mormânt, cine a vizitat. Dar vreau să subliniez că Auschwitzul-Birkenau este cel mai mare mormânt al omenirii, chiar dacă n-are nimeni mormânt acolo.

Aș mai sublinia o problemă. Dumneavoastră... noi, care am supraviețuit lagărului Auschwitz și mai trăim în România, în general – eu sunt cel mai tânăr, cu 92 de ani, împliniți de curând, ai mei –, am pierdut totul când am venit acasă. Am găsit numai o poză a părinților, la o familie de romi, păstrată, la Miercurea Nirajului, când am mers... ce a mai rămas, că am avut și noi acolo gospodărie, animale etc., etc. Eu n-am mai intrat în toate problemele acestea. Calvarul nu poate fi descris. Eu ce aș sublinia în încheiere? Pentru mine, la ora actuală, și pentru dumneavoastră, ca parlamentari, un mare lucru prezintă o importanță deosebită – educația tineretului. Fără educație nu putem rezolva problemele. Unde nu e educație, acolo e dictatură, acolo e ură, intoleranță.

Eu mă întâlnesc cu copiii în școli, foarte des. Și acum urmează să am două întâlniri. Peste tot vorbesc de importanța educației în școală și cred că asta este singurul lucru ca ei să cunoască, tânăra generație, ce a fost, așa cum a fost istoria, ca să nu se repete, orice istorie necunoscută să poată fi repetată, și să luptăm pentru libertate. Aș dori ca dumneavoastră, parlamentarii, prin legile pe care le aprobați, să nu uitați niciodată că cel mai scump lucru – cel mai scump lucru! – este libertatea. Fără libertate nu poate exista nimic.

Și acum închei, să nu vă plictisesc. Eu am fost copil acolo, când ne-a dus în lagăr, nimeni n-a avut grijă de noi, așa cum este astăzi. Eu v-aș ruga pe dumneavoastră ca să ne concentrăm ca dumneavoastră să fiți martorii – noi suntem puțini, am spus, 12; în București eu sunt singur, cel mai tânăr, cum am spus –, dumneavoastră să fiți martorii în continuare ai acestui flagel, că noi... ultimul nu mai e mult până când stinge lumina, și să fiți continuatorul – așa cum este și acum în România – al cinstitii și al păstrării memoriei a milioanele de oameni uciși în acest flagel unic cunoscut în istoria omenirii.

Mulțumesc pentru atenție. (*Aplauze.*)

Doamna Alina-Ștefania Gorghiu:

Îi mulțumesc, în numele Senatului României, domnului Fulop pentru această intervenție.

Pe mine m-a răscolit ce ne-ați spus astăzi. Mi-a rămas o singură frază în cap, așa, puternic, și anume aceea în care ați spus că „din întreaga familie, eu am fost singurul care m-am întors acasă”.

Stimați colegi,

Atunci când citești despre Holocaust, tragedia e atât de mare, încât pare ireal, nu-ți vine să crezi că asemenea lucruri s-au întâmplat în Europa, s-au întâmplat în România, în urmă cu doar câteva decenii. Dar iată că astăzi am ascultat în plen mărturia, declarația unuia dintre pușinii oameni care au fost acolo și au trecut prin această tragedie, mărturia unui supraviețuitor, unul din „cei 12”, așa cum spunea domnul Fulop, supraviețuitor al lagărelor de concentrare naziste, și tot ce am citit pare că e, așa, palid față de povestea unui om care a fost acolo. Sunt atât de pușini oameni care încă mai pot să ne vorbească deschis despre aceste experiențe și, de aceea, încă o dată, în numele fiecărui senator prezent în această sală, în numele fiecărui român care știe exact ce înseamnă Holocaust, vă mulțumesc pentru că, deși sunt amintiri grele, amintiri imposibil de reprodus, dumneavoastră le-ați împărtășit astăzi cu noi toți.

Când auzi astfel de istorii, reale, dureroase, avem cu toții convingerea că trebuie să facem tot posibilul ca așa ceva să nu se mai repete. Și, da, sunt de acord cu dumneavoastră că memoria victimelor Holocaustului trebuie dusă mai departe. Și, da, vorbind despre ce s-a întâmplat atunci, despre ce înseamnă Holocaustul, putem să onorăm supraviețuitorii și, în același timp, putem să ne aducem aminte de victime.

Am avut onoarea, alături de parte din colegii mei, să particip vineri la comemorarea dedicată Zilei Internaționale de Comemorare a Holocaustului, la Templul Coral. Și am spus și atunci, spun și astăzi că Holocaustul este și un avertisment – un avertisment legat de ce se întâmplă atunci când statele, când oamenii, când conducerea nu intervin la timp, când ura irațională față de celălalt este legiferată, când drepturile omului sunt călcate în picioare, când oamenii sunt reduși la cifre și nimeni nu spune nimic.

Din păcate, aceste pericole sunt încă de actualitate. Antisemitism, xenofobie, rasism există, în diverse forme și în diverse momente, nu doar în Europa, ci și în România. E un motiv pentru care vă îndemn să vedeți și, pe cei care l-ați văzut, să revedeți filmul „Băiatul în pijamaua vărgată”. Este o dovadă în imagini a ceea ce a însemnat Holocaustul prin ochii unui copil, pe lângă ceea ce astăzi domnul Fulop ne-a istorisit, și cât de absurd e pentru o minte care nu cunoaște rasismul, xenofobia, discriminarea sau ura să treacă prin așa ceva. Noi, senatorii, deputații, oamenii politici, cei din conducerea statului, avem obligația morală să readucem acest subiect constant în discuție, să căutăm soluții și să găsim măsuri.

În România vă asigur că s-a înțeles acest lucru, domnule Fulop, pentru că, așa cum preciza Anca Dragu în declarație, avem o Strategie națională pentru combaterea antisemitismului, am înființat un Muzeu Național de Istorie a Evreilor și al Holocaustului din România, va fi studiată această istorie obligatoriu în școli, iar astăzi Senatul României are această declarație foarte importantă pentru memoria victimelor Holocaustului, pentru supraviețuitori, pentru întreaga comunitate evreiască din România. Și

vă promit tuturor că nu o să ne oprim aici, pentru că în orice demers al Senatului se va vedea fără ambiguități asumarea trecutului.

Vă mulțumesc și o să vă rog încă o dată să-i oferim aplauze domnului Fulop. (*Aplauze.*)

Stimați colegi din partea Grupului PSD, dacă domnul senator Oprea, liderul Grupului PSD, are intervenția...

Vă rog, domnule senator.

Domnul Ștefan-Radu Oprea:

Mulțumesc, doamna președinte.

Este, într-adevăr, extrem de dificil să vorbești după ce am ascultat mărturia cutremurătoare a domnului Fulop. Durere, abuz, epuizare fizică și psihică, tortură, înfometare, boală, glonț, gaz, moarte. Sute de mii de oameni au pierit în România, și milioane în lume, în cea mai mare crimă a umanității. Evrei, romi, persoane cu dizabilități, persoane cu alte convingeri religioase decât cele pe care le aveau regimurile fasciste au murit de foame, de boală sau de glonț în România regimului Antonescu sau în lagărele de concentrare din Germania, Austria, Polonia.

Unii au supraviețuit. Domnul Fulop, aici de față, a putut să ne transmită ororile pe care le-a trăit. Altul a fost românul de origine evreiască Paul Celan, pe care noi îl studiem foarte puțin și care astăzi este unul dintre marii poeți ai lumii.

Adorno spunea că: „Să scrii poezie după Auschwitz ar fi o blasfemie.”

Paul Celan l-a contrazis și a scris „Fuga morții”, pe care vă invit să o citiți, în memoria tatălui deportat, din ghetoul de la Cernăuți, care a murit de tifos, și în memoria mamei, care a fost împușcată pentru că epuizarea fizică era prea mare.

Paul Celan a devenit poetul favorit al lui Primo Levi, care a trăit experiența fabricilor morții în lagărele de concentrare. Și acesta este un supraviețuitor și ne-a spus în cărțile lui despre ororile trecute, despre sentimentul dezumanizării, dar și despre cât de greu a fost să se împace cu experiențele trăite.

Domnul Fulop ne-a vorbit despre toleranță, grea lecție, și vă mulțumim pentru ea, după tot... după ce am aflat prin tot ceea ce ați trecut; dar cum a fost posibilă, cum a fost posibil ca aceste crime să se înfăptuiască, regimurile care le-au creat, să ajungă la putere?

Hannah Arendt ne vorbea despre banalitatea răului, despre cum acesta se răspândește în societate. La început sunt doar cuvintele, atitudinile rasiste, xenofobe, antisemite, izvorâte poate din neputința unor conducători de a rezolva problemele sociale și atunci au avut nevoie de cineva pe care să dea vina.

Cuvintele s-au transformat în declarații politice și în politici publice și în legi. Atitudinile s-au transformat în ghetouri și lagăre de concentrare. De aceea trebuie să combatem, inclusiv în România,

orice curent, declarație, atitudine antisemită, rasistă, xenofobă, pentru că Primo Levi spunea că o oroare odată înfăptuită se poate repeta.

Nu trebuie să uităm victimele Holocaustului. Trebuie să vorbim despre ele pentru a nu repeta greșelile istoriei pe care trebuie să le cunoaștem, să le studiem, să le înțelegem, să înțelegem mecanismele care le-au declanșat. Lucrurile au început simplu, prin ignorare. Noi nu trebuie să ignorăm sau să uităm, trebuie să ne aducem aminte, pentru ca durerea, abuzul, epuizarea fizică și psihică, tortura, înfometarea, boala, glonțul, moartea să nu mai fie posibile nici în România și... sau în oricare parte a lumii.

Vă mulțumesc. (*Aplauze.*)

Doamna Alina-Ștefania Gorghiu:

Mulțumesc frumos, domnule senator.

Din partea Grupului USR, liderul grupului, Radu-Mihai Mihail, are cuvântul.

Domnul Radu-Mihai Mihail:

Mulțumesc, doamna președintă.

Doamnelor și domnilor,

Am ascultat o poveste de viață cutremurătoare.

A fost o mărturie a suferinței supraviețuitorilor.

Sunt, însă, milioane și milioane de oameni care au fost omorâți, împușcați, gazați, înfomețați până la moarte. Tragedia depășește orice imaginație. Milioane și milioane de vieți au fost curmate de iluzia unora că alții sunt inferiori și nu merită să trăiască.

Adoptând această declarație, reafirmăm, noi ca instituție, noi ca stat, adeziunea necondiționată la valorile exprimate în Declarația Universală a Drepturilor Omului.

Reafirmăm că oricine, fără distincție de cetățenie, de rasă, de religie merită toate drepturile și libertățile prevăzute în aceasta.

Este momentul să subliniem că orice persoană are dreptul la viață, libertate și securitate personală, la libertate de gândire, conștiință și religie.

Dar de ce este nevoie la 80 de ani de la declanșarea celei mai abjecte forme de prigoană, de exterminare în masă a unui întreg popor, de ce este nevoie acum să adoptăm o astfel de declarație?

Pentru că vedem că există, din ce în ce mai des, tentația extremismului naționalist, a negării drepturilor la existență a unui popor sau altul în numele supremației unei rase sau a unui neam.

Nu putem să asistăm nepăsători la recrudescența scandărilor și manifestărilor xenofobe și antisemite. Nu putem să întoarcem capul în altă parte când sunt omagiați călăii, ideologi ai soluțiilor finale, oameni care au contribuit la eliminarea evreilor și a altor grupuri etnice.

Convenția pentru prevenirea și pedepsirea infracțiunii de genocid a fost adoptată pentru a evita repetarea faptelor abominabile, precum cele comise de regimul nazist.

Astăzi, avem chiar la granițele noastre un război în care politicieni de la Moscova propovăduiesc eliminarea poporului ucrainean.

Prin această declarație ne asumăm, și la nivel individual, că nu vom permite ca această instituție, Senatul României, să devină cumva o tribună pentru mesaje extremiste și xenofobe.

Ne asumăm să respectăm angajamentele României la nivel internațional în materii de drepturi și libertăți umane, fundament esențial al umanității și al întregului sistem de organizare și funcționare al societății umane moderne.

Doamnelor și domnilor,

Dacă vrem să ne menținem umanitatea, uitarea nu este o opțiune.

Mulțumesc. (*Aplauze.*)

Doamna Alina-Ștefania Gorghiu:

Mulțumesc.

Din partea Grupului AUR, îl invit la microfon pe liderul, domnul senator Târziu.

Domnul Claudiu-Richard Târziu:

Vă mulțumesc, doamna președinte.

Stimați colegi,

Este un moment într-adevăr important și impresionant.

Eu empatizez pe deplin cu supraviețuitorii Holocaustului și cu toți cei care au pățimit de pe urma totalitarismelor și extremismelor.

O fac pentru că Dumnezeu așa a rânduit, să cunosc mulți dintre cei care au trecut prin pușcăriile comuniste și au mărturisit, și o fac unii dintre ei până astăzi, puțini supraviețuitori și de această... din această categorie, și o fac până astăzi, asupra ororilor pe care le-au trăit în acest regim. Regimul nazist și regimul comunist sunt în egală măsură condamnabile, din punctul de vedere al unui om care are reperele umanității.

De aceea spun că, în principiu, o astfel de declarație, ca aceasta propusă astăzi, este foarte bine-venită și niciodată nu e destul să reafirmi credința în valori și principii, atașamentul față de ceea ce ne face să fim oameni.

Pe de altă parte, permiteți-mi să observ că o astfel de declarație nu se face oricum, ea trebuie să fie foarte bine îngrijită și din punct de vedere al formei și din punct de vedere al fondului. Iar din această perspectivă eu mi-am notat câteva observații pe care le am de făcut și pe care nu le-aș fi făcut de la

tribuna Senatului dacă inițiatorul sau inițiatorii acestui demers ar fi avut inspirația să alcătuiască un grup de lucru care să redacteze textul și astfel evitam toate neîmplinirile acestuia.

Din punct de vedere al formei, observ că textul, din păcate, este foarte, foarte prost redactat, este agramat, plin de dezacorduri și cu o punctuație relativă.

Folosește un limbaj de lemn, care nu face deloc atractivă informația pe care o dă. Este împănat cu fracturi logice de genul: Senatul se angajează în numele unor generații viitoare.

Nu cred că putem noi să ne angajăm față de ceea ce se va întâmpla după ce noi nu vom mai fi.

De asemenea, are referiri ideologice impardonabile, ca aceea la gen în loc de sex, ceea ce ne duce cu gândul că discriminările se pot referi la genuri, cele 75 sau câte or fi, de genuri inventate de corectitudinea politică și ideologia neomarxistă.

Acum observațiile de fond, care sunt mult mai grave.

În primul rând se relativizează și minimalizează Holocaustul.

În ciuda intenției declarate de autor prin amestecul acestei tragedii îngrozitoare, cu evenimente care nu pot fi comparabile, recte: pandemia de COVID-19 și războiul din Ucraina.

În opinia mea, astfel se obține un efect contrar celui scontat de către autor.

Doi, declarația este în cea mai mare parte superfluă.

De ce? Pentru că ea însăși face referire la cadrul legal existent și care reglementează toate aspectele puse în discuție. Avem legi care se referă la comemorarea Holocaustului, avem legi care se referă la menținerea memoriei colective asupra Holocaustului, avem legi care combat drastic toate actele antisemite și negaționiste.

De asemenea, avem legi care caută să prevină repetarea unor astfel de atrocități, prin informarea publică și prin educația noilor generații. Inclusiv în acest text se spune adevărul, că există o modificare în Legea educației naționale, prin care, începând cu acest an, se instituie ca obiect obligatoriu, ca disciplină de sine stătătoare, „Istoria evreilor. Holocaustul”.

De asemenea, este inutilă atâta vreme cât vrea să reglementeze conduita parlamentarilor, ea fiind deja reglementată de prevederile exprese din „Statutul parlamentarului”, care face trimitere la prevederile Constituției, la legile statului și la regulamentul fiecărei Camere.

Este sfidătoare, cel puțin într-un punct, acolo unde spune că în pandemia de COVID-19 s-a căutat apărarea și promovarea drepturilor și libertăților omului, ceea ce este un fals evident, mai ales în lumina faptelor din zilele noastre și a constatărilor pe care le facem cu toții astăzi cu privire la măsurile, la rezultatul măsurilor luate atunci. Nu, nu s-a încercat deloc.

Doamna Alina-Ștefania Gorghiu:

Domnule senator, vă rog să vă apropiați de...

Domnul Claudiu-Richard Târziu:

Închei, doamna președinte, imediat.

Doamna Alina-Ștefania Gorghiu:

Vă mulțumesc.

Domnul Claudiu-Richard Târziu:

În final, atrag atenția că este foarte transparentă intenția autorului, o intenție dezonorantă după părerea mea, de a folosi această extrem de gravă și de importantă temă a Holocaustului pentru a cenzura declarațiile parlamentarilor, că despre asta este vorba, nu doar cele cu privire la Holocaust, ci cele privitoare și la alte domenii, și la alte evenimente, cum bunăoară pandemia și războiul din Ucraina, care, dacă nu intră într-un calapod al corectitudinii politice, din perspectiva autorilor sau autorului, atunci trebuie să fie oprite sau sancționate.

Vă reamintesc că în privința declarațiilor și opiniilor parlamentarilor avem prevederea expresă că ele sunt protejate de imunitate. Nu putem noi să interzicem unui senator sau deputat să se exprime pe un subiect sau altul. Și acolo unde nu este protejat de această imunitate el are răspunderea legală ca orice alt cetățean, așa cum este și bine să fie.

Doamna Alina-Ștefania Gorghiu:

Mulțumesc.

Domnul Claudiu-Richard Târziu:

Prin urmare, dragi colegi, și închei, eu sunt nemulțumit de această formă și sunt contrariat de faptul că s-a elaborat un asemenea document cu importanță mare, fără consultarea celor din alte grupuri parlamentare sau măcar a unora dintre cei din grupurile parlamentare care au fost la școală și la limba română, și la istorie.

Mulțumesc. (*Aplauze.*)

Doamna Alina-Ștefania Gorghiu:

Fiecare spune ce vrea de la microfon, dar, în general, când e o ședință festivă aș prefera să menținem un standard, cu tot respectul pentru fiecare dintre dumneavoastră.

Îl invit la microfon pe liderul Grupului UDMR.

Domnule senator, aveți cuvântul.

Domnul Tuross Lóránd:

Vă mulțumesc.

Doamna președinte,

Stimați colegi,

Astăzi ne amintim de acel eveniment care a lăsat urme adânci în istoria omenirii, acel eveniment prin care omenirea și-a dovedit neputința față de extremismul ideologic. Secolul XX nu a fost doar un secol al războaielor mondiale, ci și perioada în care umanitatea a trăit experiența aplicării unor extremismisme ideologice. Această ideologie și-a dorit exterminarea unor categorii de persoane datorită apartenenței lor la o anumită etnie, religie culturală. Aceste acțiuni au fost posibile pentru că în acea societate nu au existat pârghiile necesare pentru a contracara anumite ideologii.

Din păcate, în regiunea noastră, în Europa Centrală și de Est, ideologiile distrugătoare și-au găsit un pământ fertil datorită lipsei valorilor și principiilor care au la bază respectarea drepturilor omului.

Stimați colegi,

Trebuie să ne amintim de aceste evenimente. Trebuie să comemorăm memoria aceluia care au devenit victimele acelor atrocități, însă efortul nostru nu-și are rostul dacă nu acționăm în așa fel încât acele evenimente să nu se mai repete.

Escaladarea atitudinilor și manifestărilor antisemite și discriminatorii are loc tocmai pe fondul unei stări de apatie, când societatea nu consideră suficient de serioasă sau nu recunoaște pericolul extremist și iminent.

Nu putem neglija consecințele evenimentelor din zilele noastre, care pot pune în pericol demnitatea, libertatea omului. Trebuie să luăm măsuri atunci când libertatea de exprimare periclitează bazele și valorile societății.

De data asta, manifestările extremiste se pot dezvolta chiar în interiorul statului fundamentat pe valori democratice față de o minoritate etnică, religioasă sau culturală. Și totuși, consider că astăzi societatea deține toate pârghiile necesare pentru contracararea abuzurilor și extremismelor de orice fel.

Să nu închidem ochii în fața acestor pericole reale și iminente, pentru că noi suntem responsabili pentru prevenirea oricărei manifestări de acest gen.

Stimați colegi,

Este datoria noastră să cultivăm memoria colectivă, de a ține trează această memorie, pentru ca istoria și asemenea tragedii să nu se mai repete vreodată. Asta trebuie să-i învățăm pe copiii noștri, acasă și în școli, zi de zi. Trebuie să luptăm cu toate eforturile împotriva propagării antisemitismului, a xenofobiei și a urii.

Vă mulțumesc. (*Aplauze.*)

Doamna Alina-Ștefania Gorghiu:

Felicitări!

Mulțumesc domnului Turos pentru intervenția din partea Grupului UDMR.

Dați-mi voie, înainte de ultimul cuvânt... Anunțam exact invitata dumneavoastră de la balcon.

Vă rog, aveți cuvântul.

Domnul Maricel Popa:

Bună ziua, stimați colegi, și vă doresc tuturor un an mai bun!

Vreau să vă anunț, la balcon avem un înger, un înger cu adevăratelea, un om deosebit, care a făcut studiile în Japonia și s-a întors înapoi în țară, un doctor deosebit. Vin pacienți...

Doamna Alina-Ștefania Gorghiu:

Domnule senator, o să vă rog să nu schimbați agenda...

Domnul Maricel Popa:

Da. Vin pacienți cu mâinile în sacoșă...

Doamna Alina-Ștefania Gorghiu:

Ori o spuneți pe scurt, ori așteptați...

Domnul Maricel Popa:

... și doamna le plantează înapoi.

Doamna Alina-Ștefania Gorghiu:

O să vă opresc microfonul, dacă dumneavoastră nu aveți eleganța să respectați momentul legat de Holocaust, repet.

Domnul Maricel Popa:

Dați-mi voie.

Vreau să vă spun că la balcon... Mulțumesc, doamna președintă. Vreau să vă anunț că la balcon este doamna doctor Susanu, care acum două săptămâni a plantat mâinile unei fetițe, care erau amputate complet, și aș dori s-o aplaudăm. Este un înger pentru toți.

Vă mulțumesc, doamna doctor. (*Aplauze.*)

Doamna Alina-Ștefania Gorghiu:

Felicitări!

Și-i mulțumim în numele nostru, al tuturor, pentru activitatea medicală. Și mă bucur că sunteți aici, alături de noi, astăzi.

Ultimul cuvânt astăzi este din partea senatorilor neafiliați.

Doamna senator Șoșoacă, aveți cuvântul.

Și o să vă rog încă puțină răbdare, pentru a putea vota declarația.

Mulțumesc.

Doamna Diana Iovanovici-Șoșoacă:

Vă mulțumesc frumos.

În primul rând, bine ne-am regăsit și în această sesiune și vă urez un an bun, mult mai bun!

În al doilea rând, cu tot respectul, doamna președintă, după un discurs atât de emoționant, nu cred că mai era cazul să mai vorbim și noi, mai ales că declarațiile n-au avut nicio legătură cu această ședință festivă, nu suntem nici la ora de limba română să facem observații pe text, nu suntem nici la ora de politică, nici la ora de declarații politice, mai ales că toți faceți parte din Biroul permanent și aveți tot timpul să modificați declarația cum o considerați dumneavoastră.

Cu tot respectul, am stat și am ascultat cumplita poveste a vieții dumneavoastră. Ce m-a frapat și m-a emoționat profund este faptul că nu am simțit ură. Ați fost capabil de iertare, cel puțin asta am sesizat eu. Un om care poate vorbi atât de cald și atât de frumos despre fapte oribile nu poate decât să fie împăcat cu el însuși și, în credința sa în Dumnezeu, să ierte. Și vă mulțumesc pentru lecția pe care ne-ați dat-o tuturor, pentru că după dumneavoastră discursurile au fost pline de ură și extremism.

Cel mai important mi s-a părut încheierea, „Prețuiți libertatea”. Este cel mai de preț lucru pe care trebuie să-l avem noi în vedere, mai ales Legislativul României.

Să știți că pe parcursul acestei povești de viață inimaginabile am stat să mă gândesc ce înseamnă pentru un copil de 13 ani să rămână fără părinți. Și cred că fiecare dintre noi ar trebui să facă un exercițiu de imaginație cum ar fi ca noi, copiii noștri, nepoții să rămână deodată singuri pe lume, între un maldăr de cadavre și de oameni condamnați la moarte. Să mai ai puterea să te ridici și să mergi mai departe după ce în jurul tău e numai moarte este o lecție de viață.

Tocmai de aceea am... Și am mai apreciat ceva. Ați menționat regimul horthyst, un regim care a făcut crime abominabile atât împotriva evreilor, dar și împotriva românilor și tocmai de aceea ar trebui subliniat, și mi-a plăcut ce ați spus că ați găsit acea poză cu părinții dumneavoastră la o familie de români, pentru că trebuie menționat că în acele timpuri au existat oameni extrem de curajoși, care, efectiv, indiferent de faptul că și-ar fi putut pierde viața, ei, copiii, familia lor, au trecut peste aceste lucruri și au ajutat și evreii și țiganii, actualii romi, în fața atacurilor naziste.

Tocmai de aceea cred că este bine să și amintim că printre acele orori au existat oameni providențiali care au ajutat, inclusiv în România, evreii. Și în acest sens trebuie să le aducem un pios omagiu acelor oameni care și-au riscat totul pentru a-și salva semenii, indiferent de etnia din care proveneau.

De aceea, țin să vă readuc aminte că în anul 2010, la conferința de presă din 12 august, când președintele Israelului, Shimon Peres, a venit în România, a menționat: „Nu vom uita niciodată că în perioada cea mai întunecată a Europei, în perioada nazistă, românii au salvat viețile multor evrei de aici, 400 de mii de evrei, care au venit în Israel și au contribuit și contribuie la construirea Israelului.”

Dumnezeu să-i odihnească în pace pe toți cei care au pierit! Dumnezeu să le dea o veșnică și pioasă amintire și în lumină dincolo tuturor celor care au pierit și celor care au ajutat acești oameni în acele timpuri! Și Dumnezeu să binecuvânteze România și poporul român!

Doamne ajută!

Doamna Alina-Ștefania Gorghiu:

Domnule Fulop, vă mulțumesc pentru prezență. (*Aplauze.*)

A fost o onoare pentru Senatul României.

Urmează să ne pronunțăm prin vot asupra acestei declarații.

O să vă rog să introduceți cartelele.

Rog, vot.

Cu 74 voturi pentru, niciun vot împotriva, două abțineri, Declarația Senatului României privind angajamentul de întărire a eforturilor legislative și a rolului său în vederea prevenirii și combaterii oricăror forme de instigare la ură sau a unor atitudini extremiste antisemite sau de negare a Holocaustului, precum și pentru comemorarea victimelor Holocaustului a fost adoptată de plenul Senatului.

Mulțumesc tuturor pentru participare la aceste lucrări. (*Aplauze.*)

Domnule Fulop, mulțumesc.

Vă urez „Sănătate!” în numele Senatului și numai bine!

*

La punctul 3, dacă-mi permiteți, avem aprobarea prelungirii la 60 de zile a termenului de dezbatere și adoptare a unor inițiative legislative.

Stimați colegi,

Conform art.93 alin.(4) din Regulamentul Senatului caracterul complex al legii se stabilește prin hotărârea plenului la propunerea Biroului permanent, care în ședința de astăzi, 1 februarie, a analizat solicitările privind prelungirea la 60 de zile a termenului de dezbatere și adoptare pentru anumite inițiative legislative, astfel cum sunt afișate pe pagina de internet a Senatului.

Ne vom pronunța asupra acestor solicitări acum prin vot.

Ca atare, dați-mi voie să supun votului aprobarea prelungirii termenului de dezbatere și adoptare a Propunerii legislative pentru modificarea și completarea Legii nr.45/2009 privind organizarea și funcționarea Academiei de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu-Șișești” și a sistemului de cercetare-dezvoltare din domeniile agriculturii, silviculturii și industriei alimentare.

Rog, vot.

E L729.

Cu 84 voturi pentru, niciun vot împotriva, o singură abținere, a fost votată solicitarea de prelungire a termenului.

De asemenea, supun votului aprobarea prelungirii termenului de dezbatere și adoptare a Propunerii legislative pentru completarea art.2 din Legea nr.138/2004 a îmbunătățirilor funciare. Vorbesc de L300, L734 –, scuzați-mă.

Vă rog să votați.

82 de voturi pentru, niciun vot împotriva, o singură abținere.

Această propunere a fost adoptată, de asemenea.

Stimați colegi, dacă nu există alte intervenții și observații, declar închisă ședința plenului de astăzi.

Vă urez o sesiune de succes!

Ședința s-a încheiat la ora 13.44.